

О С О Б Е Н О М Н Е Н И Е

на съдиите Станислав Димитров и Иван Григоров
по к.д. № 24/98 г.

Подписахме решението по горепосоченото дело с особено мнение, тъй като по наше убеждение искането на главния прокурор за обявяване на противоконституционност на разпоредбата на чл.50, т.2 от Закона за защита, рехабилитация и социална интеграция на инвалидите /ЗЗРСИИ/ е неоснователно и би трябвало да бъде отхвърлено. Съображенията ни са следните:

1.В искането се твърди, че оспорената законова разпоредба противоречи на чл.60 от Конституцията, който не предвижда възможност държавата едностранно да задължава физически или юридически лица да заплащат вноски върху постъпленията от развиваната от тях дейност във фондове на различни ведомства и органи на управление. Такава възможност, според вносителя на искането е предвидена само за данъците, които се внасят в държавния и общинските бюджети. Позовава се на решение № 8/97 г. по к.д. № 3 от 1997г.

Тези твърдения не могат да обосноват противоконституционност на чл.50, т.2 ЗЗРСИИ.

а/ Разпоредбата на чл.60 от Конституцията е неотнoсима към случая. Тя прогласява задължението на гражданите да плащат данъци и такси, които трябва да бъдат установени със закон, съобразно техните доходи и имущество. Законът за защита, рехабилитация и социална интеграция на инвалидите /респ. чл.50, т.2/ урежда съвсем други обществени отношения, които нямат нищо общо със задължението за плащане на данъци и такси. Следователно конституционoсьoбразността

на този законов текст не може да се преценява с оглед разпоредбата на чл.60 от Конституцията.

б/ Конституционният съд не е ограничен с посоченото основание в искането и проверява евентуалното несъответствие на оспорената законова норма и с други конституционни разпоредби. Такова несъответствие не се констатира. Напротив – в Конституцията няма забрана юридическите лица да бъдат задължавани със закон в някои случаи и в разумен размер да правят вноски в национални фондове. При това в конкретния случаи установеното със закон задължение е и основано на разпоредби на Конституцията.

Оспорената разпоредба на чл.50, т.2 ЗЗРСИИ постановява, че средствата по фонд “Рехабилитация и социална интеграция” се набират и от вноски от юридически лица, извършващи застрахователна дейност в размер на 1% от внесените суми от собствениците на моторни превозни средства по задължителна застраховка “Гражданска отговорност”. Според чл.51, ал.1, т.1 от с.з. средствата по този фонд се разходват и за профилактична и медицинска рехабилитация, което, не може да има съмнение, е по същество здравеопазване. Съгласно разпоредбата на чл.52, ал.2 от Конституцията здравеопазването на гражданите се финансира от държавния бюджет, от работодателите, от лични и колективни осигурителни вноски и от други източници при условия и ред, определен със закон. Този текст е едно от конституционните основания за създаване на задължението по чл.50, т.2 ЗЗРСИИ. Вноските по този законов текст са “други източници” по смисъла на конституционната разпоредба, като е спазено и изискването в същата - условията и редът за това финансиране да са определени със закон. Член 52, ал.2 от Конституцията урежда финансирането на едно основно право на гражданите – здравеопазването /право на здравно

осигуряване, гарантиращо им достъпна медицинска помощ, и безплатно ползване на медицинско обслужване – чл.52, ал.1/.

Независимо от това текстът на чл.50, т.2 ЗЗРСИИ е съобразен и с разпоредбата на чл.51, ал.3 от Конституцията, съгласно която "...лицата с физически и психически увреждания се намират под особена закрила на държавата и обществото". Чрез оспорената законова разпоредба се ангажира участието на обществото. Разбира се не е необходимо и е практически невъзможно обществото да бъде ангажирано в неговата цялост за постигане на тази конституционна цел. Може, и това е нормалното, да бъде ангажирана само част от него. В случая законодателят съвсем логично и в съответствие с Конституцията е приел, че участието на обществото трябва да се изрази чрез минимален процент отчисления от сумите, които постъпват при застрахователите като вноски по задължителната застраховка "Гражданска отговорност", защото инвалидността на много хора е резултат на автопроизшествия. Всички притежатели на моторни превозни средства са задължени със Закона за застраховането да сключват ежегодно договори за застраховка "Гражданска отговорност". Застрахователите правят вноските във фонда чрез отчисления от осигурените им със закона постъпления, а тези суми в крайна сметка идват от всички притежатели на моторни превозни средства, които съставляват широк кръг от обществото.

в/ В подкрепа на искането си Главният прокурор се позовава на решение № 8/97 г. по к.д. № 3/97 г.

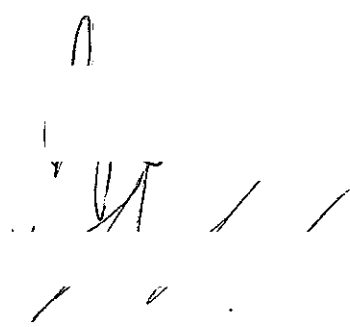
В случая по настоящето дело не може да бъде приложено механично възприетото становище в посоченото решение на Конституционния съд. Двата случая са съществено различни както по отношение на подпомаганите различни сфери на дейност /в едната спорта, в другата инвалиди/, така и по отношение на субектите, върху

които тежи задължението за подпомагане. Даже и да се приеме като принцип изразеното от съда становище в решение № 8/97 г., че гражданите могат да бъдат задължавани със закон да заплащат само данъци и такси на държавата и общините, конкретният случай трябва да се разглежда като изключение. Такива изключения са напълно допустими, когато се отнасят до защитата на конституционно прогласените основни права на гражданите в посочените по-горе разпоредби на Конституцията, които са неотменими /чл.57, ал.1/.

2. Основните съображения в мотивите на решението за уважаването на искането са две. Първото е, че съдът не намира основание да се отклони от мотивите на решението си № 8/97 г., въпреки очевидните различия между двата случая. Второто съображение е за нарушение на чл.19, ал.2 от Конституцията. Неправилно се интерпретира конституционното изискване законът да създава и гарантира на всички граждани и юридически лица еднакви правни условия за стопанска дейност. Не може да се приеме изложеното в мотивите на решението разбиране, че за всички стопански субекти, независимо от предмета на упражняваната от тях дейност, законът трябва да осигури абсолютно еднакви правни условия. Това разбиране е абсурдно. Осигурените от закона правни условия за стопанска дейност трябва да бъдат еднакви по отношение на всички стопански субекти в съответен отрасъл. Всеки вид стопанска дейност има своя специфика. В случая законът задължава всички стопански субекти, упражняващи застрахователна дейност, да правят отчисления от вноските по застраховка "Гражданска отговорност". Законът ги

поставя при равни /еднакви/ правни условия, следователно няма нарушение на чл.19, ал.2 от Конституцията.

Станислав Димитров
Иван Григоров

Handwritten signatures and initials are present to the right of the printed names. Above the names, there is a handwritten letter 'A'. To the right of 'Станислав Димитров' is a signature that appears to be 'S. Dimitrov'. To the right of 'Иван Григоров' is a signature that appears to be 'I. Grigorov'. There are also several diagonal lines and other marks scattered around the signatures.